

דבר העורך

בגיליון זה

- 1 גנרל מטיס רוצה שאירן תהיה בראש תשומת הלב של הנשיא הבא
- 2 מספר תקיפות הרחפנים באפגניסטן עולה על תקיפות מטוסי קרב
- 3 – 4 המבוך הלבנטיני: מתכוננים ללוחמת תת-קרקע
- 5 – 6 התמקדות ממושכת בטרור עלולה לפגוע במלחמה קונבנציונלית

כבר על בשרנו שהעתידי מפתיע תמיד, בזמן הופעתו,
בצורתו ועוצמתו ואנחנו תמיד משלמים את מלוא
המחיר על פערי המוכנות אליו.

מדי פעם אנחנו מביאים כתבות ודעות מהעולם
העוסקות בנושאים הרלוונטיים לצה"ל ולמדינת
ישראל. השכנוע העצמי שאין לנו מה ללמוד וכי מציון
תצא תורה הוא בעיקר שכנוע עצמי. צבאות רבים
לוחמים ופועלים במשימות דומות לצה"ל, מתלבטים
בבעיות דומות ובוחנים פתרונות הרלוונטיים להם.
ראה את המאמר על מנהרות.
הבאנו הפעם את דברי מפקד צבא היבשה האמריקאי
מהעיסוק המוגבר בלחימה בטרור לצורתו השונות
מול איומים מעצמים ללחימה מסוג אחר במזרח
אירופה, באסיה ואולי גם במזרח התיכון. זה נשמע
רחוק, זה נשמע מנותק מהזמן הנוכחי, אבל למדנו

גנרל מטיס רוצה שאירן תהיה בראש תשומת הלב של הנשיא הבא – ליאו שיין, 22 באפריל 2016

ג'ים מטיס אמר שלא הרהר באפשרות שיהיה המפקד העליון של צבא ארה"ב אבל חשב במה צריך הנשיא הבא להתמקד כדי להבטיח את
בטחונה של ארה"ב.
"לדעתי, המשטר האיראני הוא האיום המתמשך היחיד על היציבות והשלום במזרח התיכון" הזהיר גנרל הנחתים (בדימוס) בנאום
בוושינגטון ביום שישי, ה-22 באפריל.
"כל הדיבורים על דאע"ש ואל-קעידה בכל מקום... הם איום רציני, אבל זה אינו דומה לאיום המתמשך ארוך הטווח במונחים של יציבות
ורוחה ואיזו תקווה לעתיד טוב יותר לאנשים צעירים שם, מאשר אירן".
האירוע שהתקיים מרכז ללימודים אסטרטגיים ובינלאומיים Center for Strategic and International Studies נערך בעיצומן של
ספקולציות על האפשרות שמטיס יוביל מפלגה שליטת בהיותו ראש ה CIA לשעבר ונחשב לגיבור תרבות בין רבים מאנשי הצבא.
מטיס לא גילה עניין במהלך כזה ודחה שוב את האפשרות באומרו "לא חשבתי על זה" והדף את השאלות על דעתו על הבחירות לנשיאות
כיום.
אבל הוא הקדיש קרוב לשעה לדברי ביקורת חריפים בסגנון מערכת הבחירות על הבית הלבן והקונגרס לגבי חוסר עשייה בסוגיה האיראנית
וכשלון בייצוב המזרח התיכון.
" אני חושב שאירן היא הראשונה בנושאים הקושרים אותנו למזרח התיכון, ועם זאת נראה כאן בווישינגטון ששכחנו כיצד משמרים מספר
נושאים בראש סדר הקדימויות".
הוא האשים את הנשיא ברק אובמה בנאיביות לגבי כוונות איראן ואמר כי הקונגרס "נעלם במידה רבה" בשיחות השנה שעברה על ההסכם
עם אירן. הוא גם כיוון עקיצה לעבר המועמד הרפובליקני הנוכחי באומרו כי הוא מניח שהערה "לא רגישה" מסוימת שכוונה לעבר בעלות
בריתה של ארה"ב נאמרה מפיו של דונלד טראמפ.
מטיס חלק מחמאות זעומות להסכם הגרעין באומרו שהוא "רחוק מלהיות הסכם ידידות" אבל גם ביטל את טענות הרפובליקנים כי ראוי
שנשיאה הבא של ארה"ב יבטל את ההסכם.
"אנחנו צריכים להכיר שיש לנו הסכם פיקוח נשק לא מושלם, מה שהושג הוא הפוגה גרעינית לא עצירה גרעינית. אנחנו צריכים להתכונן
לגרוע ביותר".
מטיס אמר שהדבר כולל הכרה בכך שאיראן לעולם לא תהיה גורם משפיע "מודרני ואחראי" במזרח התיכון ועוצמתה חייבת להיות נתונה
לפיקוח מתמיד.
הוא גם חזה שהממשלה איראנית תהיה איום בטחוני ראשון במעלה לארה"ב בעשורים הקרובים.
" העתיד במזרח התיכון עתיד להיות מבעית, אנחנו יודעים שבמזרח התיכון הריק שנוצר מתמלא ככל הנראה או לידי טרוריסטים, או על-
ידי איראן ושלוחיה או על-ידי רוסיה... על מנת ליצור הרתעה אנחנו חייבים להציג יכולות, עוצמה ונחישות".
מטיס ששרת קרוב לשנתיים בראש המבצעים הצבאיים של ארה"ב במזרח התיכון אמר שאובמה לא שגה בניסיון לשאת ולתת עם איראן
במיוחד בהינתן עד כמה הייתה קרובה המדינה הזו לפיתוח נשק גרעיני. פעולה צבאית הייתה עשויה להשהות את התהליך אולי בשנה-
שנתיים - טען. קרוב לוודאי שהדיפלומטיה עכבה את התהליך בעשור לפחות.
"אבל זו הייתה שגיאה להסיר את עינינו מהם אחר כך" – אמר הגנרל מטיס.

מספרן של התקיפות שמבצעים רחפני ארה"ב באפגניסטן עולה לראשונה על זה של מטוסי קרב

סוכנות רויטר, 21 באפריל

על פי נתונים של חיל האוויר האמריקאי כלי טיס בלתי מאוישים המטירו 56% מכלל הפצצות והטילים שהושלכו בשנת 2015 באפגניסטן ומגמה זו מתחזקת.

לראשונה, רחפנים תוקפים ומפציצים יותר מאשר מטוסי קרב קונבנציונאליים באפגניסטן והיתרון הזה הולך ועולה, כפי שעולה מנתוני חה"א האמריקאי לשנת 2015, ומדגיש את מידת התלות של הצבא בכלי טיס בלתי מאוישים.

פצצה שהונחה במכונית בקאבול מזכירה לנו שהעימות הזה לא מתקרב לקיצו. במשך שנים פגעו המתקוממים, אנשי הטאליבן, באזורי הכפר. האלימות שהתחוללה לא-כבר באזורים עירוניים היא פרק חדש, מדאיג.

הנתונים מראים שההפצצות שבוצעו על ידי כלי טיס בלתי מאוישים היוו 56% מכלל האמל"ח שהופעל על ידי חיל האוויר האמריקאי באפגניסטן ב-2015 וזו עליה דרמטית מ-5% כפי שהיה ב-2011.

ברבעון הראשון של 2016 הופעלו כ-300 כלי נשק על ידי חיל האוויר האמריקאי, והרחפנים היוו 61% מתוכם. מגמה זו עשויה לגלות טפח מהאסטרטגיה הצבאית של ארה"ב בעת שזו שוקלת להסיג כוחות נוספים מהמדינה בעת שזו מחזקת את הכוחות המקומיים שנאבקו על מנת לבלום את החרפתה של התקוממות הטאליבן.

ב-2015 הרחפנים שילחו כ-530 פצצות וקליעים באפגניסטן, כמחצית ממספרם ב-2014 כאשר היקף החימוש שהוטל על ידי כלי טיס בלתי מאוישים הגיע לשיאו.

ואולם סך הכל לשנת 2015 כמעט כפול ממספר הפצצות והקליעים ששוגרו על ידי רחפנים בשיאו של ה"סרג", כאשר הנוכחות הצבאית של כוחות נאט"ו התעצמה לכדי 100,000 אנשי צבא, מרביתם אמריקאים, אחרי 2009.

הנשיא ברק אובמה אמר ב-2013 בתגובה לחשש שהביעו ארגוני זכויות אדם וכמה ממשלות לגבי הפגיעה באזרחים כי צמצום הכוחות באפגניסטן אחרי 2014 וההתקדמות במאבק באל-קעידה "יצמצמו את הצורך בתקיפות של כלים בלתי מאוישים".

מצד אחד, אכן הייתה התקדמות כזאת; מספרם של הקליעים והפצצות ששוגרו על ידי רחפנים באפגניסטן אכן ירד בשנת 2015 בעיקר מכיוון שכוח נאט"ו בראשותה של ארה"ב חדל מפעילויותיו הצבאיות בסוף 2014 ובינתיים גודלו הצטמצם מאוד.

אך ככל שהכוח הצטמק, עלה שיעור הסתייעותו בכלי טיס בלתי מאוישים באורח חסר תקדים, כך מתברר מנתוני חיל האוויר, ותקיפות רחפנים מהוות 61% מכלל אמצעי הלחימה שהופעלו ברבעון הראשון של השנה.

"בחודשים האחרונים זה הלך וגבר", ציין לוטננט קולונל מייקל ניביקי, מפקד טייסת הסיור ה-62 בהתייחסו לקצב של תקיפות הרחפנים ופעילויות התצפית גם יחד. "היינו עדים לשימוש גובר בכלי נשק בחודשים האחרונים וקשה לספק את הדרישה", אמר בשיחה מבסיס חיל האוויר בעיר קנדהאר.

העדפתם של הרחפנים שהלכה והתעצמה בהדרגה כמעט שלא הורגשה בעיצומה של המערכה האווירית הקונבנציונאלית הגדולה. חלקם של הרחפנים עשוי ככל הנראה להיות מרכיב חשוב בבדיקה מתבצעת עתה על ידי הגנרל האמריקאי ג'ון ניקולסון, המפקד על כוחות נאט"ו באפגניסטן; ניקולסון מתכוון לדיווח שימסור בווישינגטון ביוני לגבי מספר החיילים שלדעתו צריכים להישאר במקום. ניקולסון עצמו סירב להיכנס לפרטי הבדיקה הנערכת כאשר רואיין באחרונה על ידי כתב רויטר.

על פי התוכנית העכשווית תקוצץ הנוכחות האמריקאית לקראת תחילתה של 2017 בכחצית, לכדי 5500 לוחמים שמרביתם עוסקים בפעילות נגד טרור. משלחות ההכשרה והייעוץ יפוזרו, פחות או יותר. בדומה לחלק ניכר מהכוח הצבאי האמריקאי באפגניסטן, גם פעילות הרחפנים הלכה והצטמצמה בהתאם לתוכניות הפינוי, אמר ניביקי. אלא שבסוף 2015 המפקדים "לחצו על הבלמים ושינו את הכיוון" לגבי צמצום פעילותם של הרחפנים, ומאז גם הורו על מספר גדול יותר של תקיפות אוויריות, במיוחד נגד אנשי דאע"ש המהווים איום במזרח, הוסיף.

אנשי הטאליבן כוננו קשרים הדוקים יותר עם אל-קעידה, אמר ניקולסון, ובכך יש טשטוש פוטנציאלי בין מטרה לגיטימית ומטרה שאינה לגיטימית, בעוד אשר הטאליבן רשמו לעצמם הישגים בצפון ובדרום.

הנתונים כוללים תקיפות שנעשו על ידי חיל האוויר, המבצע את מרבית הפעילות האוויריות באפגניסטן.

גם ברשותם של ה-CIA, צבא היבשה האמריקאי ויחידות מיוחדות יש ציי רחפנים קטנים יותר וכן כלי טיס אחרים, כך שיתכן כי הנתונים של חיל האוויר משקפים חלוקה מעודכנת בין הארגונים השונים, אף על פי שאלה נוהגים בדרך כלל לפעול בשיתוף פעולה הדוק במשימות.

התקיפות באפגניסטן הן אחד ההיבטים המתוקשרים והמדווחים פחות, כך לדברי שרה קרפס, פרופסור באוניברסיטת קורנל. מבצעי הרחפנים הם סודיים ועוררו ביקורת נרחבת באפגניסטן ובפקיסטן, שם הואשמו על ידי אנשי ממשל ואזרחים בהרג לא-חיוני של אזרחים.

כך התלוננו באחרונה תושבי נפת פאקטיקה כי בסדרת תקיפות אוויריות שבוצעו באפריל ואשר לדבריהם של בני המקום בוצעו על ידי רחפנים, נהרגו כ-20 אזרחים. מצבא ארה"ב נמסר שהאירוע נבדק. פעילים [בארגונים הומניטריים] וחוקרים התמקדו בפעילויות אוויריות חשאיות במקומות כמו פקיסטן ותימן והותירו את אפגניסטן כ"כתם עיוור בניתוח [פעילותם של] הרחפנים", אמרה פרופ' שרה קרפס מאוניברסיטת קורנל שחוקרת כלי טיס בלתי מאוישים. "התקיפות באפגניסטן הן אחד ההיבטים הפחות-מדווחים של הרחפנים".

כאשר המנהיגים בווישינגטון מורים על צמצום הכוחות, טייסת הרחפנים מועילה במיוחד כיוון שרק כ-200 מבין 1000 אנשי חיל האוויר שמתחזקים ומפעילים את כלי הטיס משרתים באפגניסטן, אמר נאוויקי. "כלי טיס המוטסים מרחוק פירושים יותר גמישות ופחות אנשים ומטוסים", הוסיף, "וכיוון שאינם מאוישים, לעתים אתה יכול לקחת על עצמך סיכון רב יותר. כל זה עומד להיות בעל ערך רב".

המבוך הלבנטיני: מתכוננים ללוחמה תת-קרקעית בעיראק ובסוריה

מאת וולטר היידוק

אשתקד חפרו חברי ג'אבהת א-נוסרה, הזרוע הסורית של אל-קעידה, מנהרה שהובילה לבניין שבו יושב מודיעין חיל האוויר הסורי בחאלב ופוצצו פצצה רבת-עוצמה בניסיון להחריב כליל את המתקן. התקרית דווחה ברחבי העולם, אך לא היתה חריגה לנוכח המתרחש במלחמת האזרחים המתמשכת בסוריה. כפי שהזהיר בנג'מין ראנקל אשתקד, ארה"ב ובעלות בריתה חייבות להתכונן לקראת לוחמת המנהרות העתידית [ראנקל היה איש משרד ההגנה האמריקאי, ראש המועצה לביטחון לאומי ומומחה מקצועי בוועדת הכוחות המזויינים של הקונגרס].

מאמרו היה רחב יריעה והביא סקירה מאלפת של גורמי איום שונים המשתמשים בחפירת מנהרות על מנת לשלול את יתרונותיהם של הכוח האווירי וטכנולוגיות אחרות העומדות לרשות הצבאות המערביים. ככל שארה"ב מעצימה את מעורבותה הצבאית בעיראק ובסוריה כך גובר הצורך בבחינה מפורטת של המנהרות שנחפרות ומוקמות. בפברואר 2016 היו בעיראק קרוב ל-4500 אנשי צבא אמריקאים. מבלי שנידרש ליתרונות הטמונים בהתערבות נוספת בעימות, עובדה היא שארה"ב ובעלות בריתה שולחות לאזור כוחות שמספרם גדל והולך. יהיו כוונותיהם של מנהיגי ארה"ב אשר יהיו, קרוב לוודאי שהנוכחות המתעצמת הזאת תביא למגע גדול יותר עם מגוון כוחות עוינים. אל-נוסרה, דאע"ש, ממשלת סוריה וסיעות אחרות המעורבות במלחמה השתמשו – כולן כאחת – במהלך העימות במנהרות בהצלחה מרובה. ארה"ב וצבאותיהן של בעלות בריתה חייבים לפיכך להבין את הלוחמה התת-קרקעית ולהתכונן אליה.

תנאי השטח התת-קרקעי בעיראק ובסוריה

המשטר הסורי וכן כוחות המורדים חפרו סדרה עזומה של מנהרות בתוך השטח שמסביב לדמשק. לנוכח תנאים המשתנים של הקרב, המבנים הללו נעשו לחלקים ניטרליים במרחב הקרבי, במקום מסדרונות המשמשים במיוחד לתנועה מצד אחד לאחר. צוותים בני 300 מתקוממים השתמשו באתי חפירה כדי לחפור את המנהרות האלה. צבא סוריה החופשית אפילו העסיק לפי המדווח ארכיטקטים כדי לתכנן מנהרה שעשה בה שימוש כדי להסתגל לתוך בסיס צבאי של כוחות הממשלה סמוך לעיר עירבין. מחוץ לבירת סוריה טענו כוחות המשטר כי הם הרסו מערך תת-קרקעי ליד האראסטה ביוני 2015. המבנה התת-קרקעי העצום הזה הכיל מנהרות שאורכן הגיע לכדי 200 מטר ואשר צוידו בתאורה ופתחי אוורור. בהמשך אותה שנה בנה דאע"ש סדרה מורכבת של מסדרונות תת-קרקעיים בעיר הגבול סינג'אר במהלך מאבקו של הארגון בכוחות כורדיים. קרוב לוודאי שהבנייה נעשתה במקדחים ובכלי עבודה ידניים וכללה נקודות יציאה מרובות שחוזקו בשקי חול כהגנה מפני הפצצות אמריקאיות. הארגון האסלאמי גם קדח חורים בקירות שבין בניינים כדי לאפשר מעבר מוסתר מעל לפני הקרקע, לנוכח התקיפות האוויריות המצטמצמות של האמריקאים. כחלק מהגנתו העיקשת של דאע"ש על האזור שמדרום למוסול, בנה הארגון "עיר בתוך עיר" מתחת לפני הקרקע כדי לגונן על לוחמיו מפני כוחות הממשלה העיראקית המתקדמים ובאים.

בניית מנהרות לצורך התקיפה

הכוחות השונים המסוכסכים ביניהם בסוריה ובעירק לא זו בלבד שהשתמשו בחפירה מתחת לפני הקרקע כאמצעי הגנתי או כהגנה על כוחותיהם, הם גם השתמשו במנהרות לאחסון כוחות וחומרי נפץ שהתכוונו להשתמש בהם נגד אויביהם. כאשר לוחמיו איימו על בירת עירק בשלהי הקיץ של 2014 נעזר דאע"ש בנתיבים תת-קרקעיים מתקופתו של סאדאם חוסיין כדי לחמוק מכוחות הביטחון העיראקיים, להסתתר מפני המטוסים שלהם ולמנוע מהם ביטחון בעורף. בקרב על חומס בנובמבר 2015, אל-נוסרה בנתה מסדרונות בעומק של 15 מטרים מתחת לקרקע, ואורכם של אחדים מהם הגיע ל-3 ק"מ. לדברי חייליה של ממשלת סוריה, המטרה הראשונית של מבנים אלה היתה לאפשר למתקוממים לחדור לתוך ביצוריו של המשטר באמצעות תמרון סמוי מן העין.

דווח כי במאמץ אדיר הצליחה קבוצת מורדים אחרת להשקיע שבעה חודשים בבניית מנהרה מתחת לבסיסו של הצבא הסורי בוואדי דייף. במקום להשתמש במחילות התת-קרקעיות כדי להציב בהן כוחות, השתמשו בהן המורדים במאי 2014 כדי לפוצץ 60 טונות מטירות של חומר נפץ ולהרוג לכל הפחות 20 חיילים. דאע"ש, הלך ככל הנראה בעקבות ארגונים אחרים כשפוצץ שש טונות metric של חומר נפץ מתחת למטה הצבא העיראקי בראמאדי במאסר 2015. המורדים השקיעו חודשיים בחפירת מנהרה לאורך 240 מטרים מתחת לתשתית. כוחות המשטר הסורי נקטו תמרון דומה נגד מחסומי המורדים כאשר פוצצו חומר נפץ מתחת לפני הקרקע וחסלו את אויביהם שלא חשדו בדבר.

הרלבנטיות לכוחות ארה"ב

אף כי כוחות אמריקאים השתתפו רק במידה מסוימת של לחימה קרקעית בעיראק ובסוריה, הרי שהרשתות התת-קרקעיות האדירות ברחבי האזור מהוות איום פוטנציאלי. דאע"ש ואל-נוסרה לוחמים עתה בגלוי בארה"ב והמשטר הסורי מקיים הפסקת-אש מתוחה עם הכוחות האמריקאיים. הטכניקה הסטנדרטית ללוחמה נגד מנהרות שארה"ב נוקטת כוללת שימוש בנשק מונחה-דיק שנועד לחתום את הכניסות הנראות מן האוויר, ולגישה זו יש תועלת מסוימת כאשר כוחות הקרקע אינם במקום. כאשר תגביר ארה"ב את פעולותיה הישירות כמו למשל חילוצם של בני ערובה או פשיטות לצורך תפיסתם של מנהיגי דאע"ש, הרי שהריסת המנהרות באמצעות תקיפות מהאוויר לא תספיק. בעת שהמערכה

המבוך הלבנטיני: מתכוננים ללוחמה תת-קרקעית בעיראק ובסוריה (המשך)

האווירית שארה"ב עומדת בראשה תמשיך לגבות את מחירה, דאע"ש וארגונים אחרים יעבירו ככל הנראה את נכסיהם החשובים ביותר אל מתחת לפני הקרקע. אף על פי שכוחות ארה"ב בוודאי התמודדו בביצורים תת קרקעיים דומים בעימותים אחרים כמו וייטנאם ואפגניסטן למשל, נותרו רק זיכרונות ממסדיים מעטים לניסיונות האלה. אמנם אחדים מעקרונות הטיהור של המנהרות הם נצחיים, הרי שהפעולה מתחת לפני השטח במזרח התיכון המודרני דורשת מגוון שיקולים טכניים וטקטיים ייחודיים.

אשר לאמצעי המודיעין, כוחות ארה"ב צריכים לוודא שלמוצבי חוץ קרביים יהיו מערכות צולבות של חיישני קרקע סיסמיים [overlapping networks of unattended seismic ground sensors] שיזהו ניסיונות חפירה עוינים. ברגע שמבחינים במנהרה, פצצות חודרות קרקע – bunker buster – מסוגלות לעצור כל בנייה תת קרקעית. חומרי נפץ תרמובאריים שהונחו בנקודות הנכונות עשויים לפעול ביעילות רבה כשמשמשים בהם נגד נקודות כניסה/יציאה. כשמתכוננים לפעולות התקפיות בסמוך לפתחי מנהרות, חיישנים מסוג Vehicle and Dismount Exploitation Radar - VADER יהיו חיוניים. הטכנולוגיה הזאת מאפשרת לזהות מרחוק מתכונות תנועה – בכללן תנועות ברגל – חיוניות למציאת כניסות למנהרות שיש בהן תנועה רבה, ועל כן יש סבירות להימצאותם של ריכוזי אויב. לנוכח השימוש התכוף שעשה דאע"ש במטעני צד ומלכודות פתאים מסוגים שונים, רצוי מאוד שכוחות אמריקניים יתרחקו ככלל מפתחים שלא ניכרים לידם שום סימני חיים.

ברגע שיהיו היחידות לטיהור המנהרות בפנים, הן יעמדו בפני אתגרים נוספים. הניווט במנהרה עשוי להיראות עניין די פשוט אבל באין אפשרות לצאת החוצה באופן קבוע כדי לוודא את המיקום, האפשרות שיתעו מתחת לפני הקרקע היא איום משמעותי. פתרונות של טכנולוגיה ישנה – שימוש בחבלים או ב"נרות" כימיים אינפרה-אדומים כ"שביל פרורי לחם" – אמנם יעילים אך הם מטילים דרישות לוגיסטיות נוספות ומצמצמים את גמישותה של היחידה. הסוכנות למחקר מתקדם של פרויקטים במשרד ההגנה האמריקאי נהגה בתבונה כשמימנה את המאמצים לתכנן מערכות ניווט ללא תנועה שמסוגלות להנחות תנועה תת קרקעית בלא גישה למערך ה-GPS. טכנולוגיות שכאלה חיוניות אם כוחות אמריקאים ידרשו לתמרן ביעילות מתחת לפני הקרקע. גם התקשורת היא אתגר נכבד, כיוון שכמה מטרים של עפר חוסמים בדרך כלל תשדורות רדיו. אף שהן כבר נחשבות לשריד מעימותי העבר, למערכות הטלפון הקוויות האמינות יש תפקיד נכבד בקיום פיקוד ובקרה בתנועה למרחקים ארוכים. ובנוסף, יתכן ששימוש כמו CS, הגז לפיזור הפגנות, יוכח כחיוני לפינוי מערכות המנהרות ביעילות ובצורה הומאנית.

מינהור קדימה

גם אם מדרך-רגלה של ארה"ב בעיראק ובסוריה עדיין מוגבל, האיום הפוטנציאלי הנובע מהשימוש שעושה האויב במערכת המנהרות התת-קרקעית חמור ביותר. כל הסיעות העיקריות במאבק האלים כבר השתמשו במבנים שכאלה בהצלחה רבה. בין שיש לארה"ב יש "מגפיים על הקרקע" בקרב על החזרתן של ערים כמו מוסול שנתפסו על ידי דאע"ש ובין שלא, לבעלי בריתה העיראקים יש נוכחות כזאת והם כבר התמודדו עם לוחמי האויב שהיו מחופרים בתוך הקרקע "כמו עכברושים". ארה"ב וכוחות קואליציה אחרים החלו גם לזהות ולפגוע במערכי המנהור של דאע"ש ליד העיר מן האוויר. הודות להשתתפות הגוברת בעימות, קרוב לוודאי שהמאמצים שיעשו בעתיד כדי לתפוס את מנהיגי האויב או לשחרר בני ערובה יאלצו את הכוחות האמריקאים לעבור מתחת לקרקע ולהילחם שם.

הכנה מוקדמת לכך היא מרכיב קריטי בהכרעה מוצלחת בסביבה התת קרקעית לכן טוב יעשו הכוחות האמריקאים אם יצטיידו כהלכה במודיעין ובחימוש הדרושים כמו גם באימונים הנדרשים כדי ללחום ולתמרן מתחת לפני הקרקע.

וולטר הייקוק שירת כקצין מודיעין וסיור בחיל הנחתים. הוא פינה מנהרות בדרום מערב אפגניסטן כששירת כמפקד פלוגה, ונלחם בקבוצות טרור במזה"ת כששירת במרכז הלאומי ללוחמה בטרור. דעותיו אינן משקפות את העמדות של משרד ההגנה האמריקאי או של המרכז הלאומי של ארה"ב ללוחמה בטרור.

מפקד צבא היבשה האמריקאי: התמקדות ממושכת בטרור עלולה לפגוע בארה"ב במלחמה קונבנציונלית

מאת הלנה קופר, ניו יורק טיימס, ארושה, טנזניה

כשהגנרל מארק א. מיליי, רמטכ"ל צבא היבשה של ארה"ב ירד ממטוסו הייתה זו הפעם הראשונה שממשל אובמה שלח את הבכיר במפקדי צבא היבשה לאפריקה לפגישה רמת דרג כדי להכין את הצבאות ה"צעירים" של מדינות אפריקה להתמודדות עם איומי הטרור המתעצמים.

הגנרל מיליי עשה שלושה ימים בשיחות עם קצינים בכירים מ-38 מדינות באפריקה, והבעיה הגדולה ביותר איתה התמודד לא הייתה כיצד צריכה ארה"ב לפעול יחד עם צבאות אלה על מנת להכיל את האיומים, ביניהם נמנים ארבעה ארגוני מורדים שלדברי פקידיים אמריקאים מסוגלים לבצע התקפות טרור באירופה וכן גם ברחבי אפריקה: סניף דאע"ש בלובו, בוקו האראם בניגריה, אל-קעידה בצפון מערב אפריקה ושאבאב בסומאלי.

השאלה הייתה האם ההתמקדות שניכרה באחרונה באיום הטרור שמתעצם והולך כל העת באפריקה – כל שכן ההתמקדות בדאע"ש בסוריה ובעיראק והמלחמה הנמשכת באפגניסטן – גורעים מיכולתו של צבא היבשה להלחם במערכה קרקעית נגד יריב צבאי הפועל באורח "מסורתי" יותר.

מקץ 15 שנות עימות, צבא היבשה יודע איך להלחם בארגוני טרור ויודע גם איך להכשיר את שותפיו לעשות זאת. אבל זו ברכה וקללה גם יחד.

"כיום, מייג'ור בצבא היבשה לא מכיר שום דבר חוץ מאשר לחימה נגד טרוריסטים ואנשי גרילה, מפני שהוא הגיע לצבא היבשה אחרי ה-11 בספטמבר", אמר גנרל מיליי בראיון, במהלך הטיסה לארושה. "אבל בעוד אנחנו עוברים לאיומים אימתניים יותר, הכישורים שלנו התנוונו במשך 15 שנים."

כתוצאה מכך, אמר הגנרל, ניכרת פחיתה במה שהוא מכנה "זיכרון השרירים", איך לוחמים מלחמה קרקעית נרחבת ובכלל זה מלחמה שבמהלכה יריב מוכר מסוגל לשלב מערכי הגנה אנטי אוויריים מתוחכמים, טנקים, חיל רגלים, כוח ימי ואפילו נשק סייבר לתוך המערכה.

עם ההכרזה על סוף פעילויות הלחימה הגדולות באפגניסטן ובעירק, היה צבא היבשה אמור לחזור לבסיסיו לאחר לחימה שנמשכה יותר מעשור, לחזור להתאמן ולבנות שוב את מוכנותו להלחם במעצמות מבוססות יותר כמו רוסיה, סין ואיראן. בה בעת, כיוון שהמלחמות באפגניסטן ובאיראן היו אמורות להסתיים, תקציבו של צבא היבשה הצטמצם בעוד אשר ממשל אובמה השתדל להתרחק מהיערכות לקראת מלחמה אפשרית.

גודלו של הצבא הפעיל, המונה עתה 470,000 חיילים צפוי לרדת לכ-450,000 בשנה הבאה. אם יוחזרו קיצוצי התקציב האוטומטיים משום שהקונגרס לא יגיע לכלל הסכמה לגבי התקציב השנה, יהיה צורך להקטין את הצבא ל-420,000 חיילים.

"האם יכולת זו מספקת כדי להוציא לפועל את האסטרטגיות הלאומיות השונות?" אמר גנרל מיליי על הקף הסד"כ בפגישה עם מומחים למדיניות חוץ במועצה ליחסי חוץ בניו יורק בתחילת חודש מאי. "אנו סבורים שכך הדבר, אבל השאלה הקשה באמת היא מה יקרה אם אחד התרחישים האחרים יפרוץ". הוא התייחס לעימות הפוטנציאלי בחצי האי הקוריאני או לעימות עם מעצמה גדולה כמו סין או רוסיה.

הנשיא אובמה החל להגיב על הופעתה המחודשת של רוסיה כאיום אסטרטגי. הבית הלבן הגדיל פי ארבעה את התקציב המיועד להוצאות צבא באירופה ב-2017 ל-3.4 מיליארד דולר. במסגרת המאמץ להרתיע את רוסיה, תספק ארה"ב כלי נשק וציוד נוסף לכוחות ארה"ב ונאט"ו באירופה, כדי לוודא שנאט"ו מסוגלת להחזיק חטיבת שריון שלמה באזור כל הזמן.

אבל איומים אחרים אינם נעלמים, והם מאלצים את אנשי צבא היבשה ואנשי התכנון של הפנטגון לחשוב כיצד ניתן לסגל את האסטרטגיה הצבאית של ארה"ב למציאות הגלובלית החדשה. קצינים בצבא היבשה מנסים לאזן את אחריותם של אנשי הצבא באפריקה, המזה"ת ודרום אסיה תוך כדי שהם לומדים מחדש כיצד להלחם בעימותים בין-מעצמתיים מתוחכמים.

יתכן שאחד הפתרונות האפשריים, לדברי הגנרל מיליי, הוא הגדלת ימי האימונים של ה"נשיונל גארד". כיום אנשי מתאמנים 39 ימים בשנה והדבר מאפשר להם להיות מוכנים לפריסה בתוך ארבעה חודשים, אם ייקראו. "לא נראה לי שיהיה לנו לוקוסוס של ארבעה עד חמישה חודשי היערכות אם יצוץ מצב דברים משמעותי שכזה", אמר הגנרל מיליי.

השבוע הגנרל מתמקד באפריקה שהלכה ונעשתה לשדה הקרב שבו מתחוללת מלחמתו של המערב באסלאם הקיצוני. באפריקה המרכזית פועלים אנשי צבא אמריקאים עם אנשי צבא מניגריה, צ'אד, קמרון וניז'ר במטרה להביס את בוקו האראם. דוברי צבא ארה"ב אומרים שבוקו האראם החל לשתף פעולה עם דאע"ש וכי יתכן ששני ארגוני הטרור האימתניים ביותר בעולם פועלים יחד לתכנן התקפות על בעלות בריתה של ארה"ב בצפון אמריקה ובמרכז היבשת.

פקידיים בפנטגון הציגו בפני הבית הלבן אפשרויות צבאיות שונות בהן הפצצות נגד השלוחה של דאע"ש בלוב. בה בעת אובמה ויועציו יחד עם בעלות ברית כבריטניה, צרפת ואיטליה, מנסים לקדם תהליך פוליטי שברירי שיצמיח שם ממשלת אחדות חדשה.

במערב אפריקה פועלים כוחות מיוחדים יחד עם צבא היבשה לצד צבאות בורקינה פאסו, מאלי וסנגל וכן מדינות אחרות לבלימת גל ההתקפות שכיוון אל-קעידה באחרונה כלפי המגרב האיסלמי, והופנה בעיקר לבתי מלון ואתרי תיירות.

במזרח של אפריקה פועלים יועצים ומדריכים צבאיים אמריקאיים לצידם של קצינים מקומיים כדי ללחום בארגון שאבאב, אחת השלוחות של אל-קעידה. הארגון היה אחראי לאחת מהתקפות הטרור הקטלניות ביותר שהתרחשו על

מפקד צבא היבשה האמריקאי: התמקדות ממושכת בטרור עלולה לפגוע בארה"ב במלחמה קונבנציונאלית (המשך)

אדמת אפריקה, בקניון פופולארי בניירובי, קניה, ב-2013 והוא חוזר ומתאושש לאחר שאיבד חלק ניכר מהטריטוריה שלו ורבים מלוחמיו בשנים האחרונות.

"עם היאחזותם של דאע"ש בצפון, אל שאבאב במזרח ובוקו האראם ו-AQIM במרכז ובמערב מה שאנחנו עושים באפריקה מתרכז בניסיון לגבור עליהם" אמר מייג'ור גנרל דאריל א. ויליאמס, מפקד כוחות צבא היבשה המוצבים בפיקוד אפריקה. "אנחנו בונים את היחסים האלה כך שאם ניקרא, נוכל להיענות."

ארה"ב פועלת באפריקה גם עם מדינות-גרורות לשעבר של רוסיה כמו אנגולה. הגנרל מיליי אמור להיפגש עם מקבילו בצבא אנגולה.

"זהו אזור שחשיבותו מבחינת צבא היבשה הולכת וגדלה", אמר קרט פ. האם, גנרל ארבעה-כוכבים שפרש לגמלאות אשר עמד בראש פיקוד אפריקה. "הרבה מאוד דברים טובים מתרחשים באפריקה אבל מנקודת ראות ביטחונית, מתרחשים גם הרבה מאוד דברים רעים שעלולים לערער את האינטרסים האמריקאים באזור."

